

SVEUČILIŠTE U RIJECI
UČITELJSKI FAKULTET
CENTAR ZA ISTRAŽIVANJE DJETINJSTVA

2015

Četvrti Festival diplomskih radova
studenata Učiteljskog fakulteta

Rijeka, listopad 2015.

SADRŽAJ:

<i>Uvodna riječ .....</i>	<i>1</i>
<i>Centar za istraživanje djetinjstva i Festival diplomskih radova: već četvrtu godinu za redom .....</i>	<i>4</i>
<i>Program četvrtog Festivala diplomskih radova studenata Učiteljskog fakulteta u Rijeci.....</i>	<i>6</i>
<i>Sažeci diplomskih radova studenata Učiteljskog fakulteta u Rijeci.....</i>	<i>8</i>
<i>Glazbena slikovnica „Na poljanama zelenim“ + CD .....</i>	<i>46</i>
<i>Učitelj – profesija?.....</i>	<i>48</i>

Uvodna riječ

Tko je završio učenje, završio je i rasti.

Poštovane kolegice i kolege, dragi gosti. Izuzetno mi je drago pozdraviti vas u ime Učiteljskoga fakulteta u Rijeci prigodom otvorenja četvrtoga Festivala diplomskih radova naših studenata. Još malo pa prva petoljetka!

Ideja o ovakvoj vrsti predstavljanja rodila se spontano, u radu s prvom generacijom diplomiranih studentica Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Međusobno smo raspravljali o postignućima naših studenata tijekom mnogobrojnih konzultacija koje smo s njima vodili oko pripreme diplomskih radova. Gotovo smo se jednoglasno složili da se radi o izvrsnim postignućima svakoga od njih te smo zaključili da bi bilo vrijedno pokazati te rezultate akademskoj i stručnoj javnosti. Ideja je zaživjela u djelo, točnije u formu festivala u punom značenju te riječi – u svečanost njihovih i naših postignuća.

Želim naglasiti nekoliko razloga zbog kojih ovaj Festival treba podržavati i na njemu ustrajati.

Prije svega, riječ je o prigodi u kojoj na poseban način dobivamo povratnu informaciju o cjelokupnome radu na pojedinom studijskom programu. Vjerujem da ćete se složiti sa mnom da je diplomski rad svojevrсно ogledalo u kojem se zrcali ukupnost postignuća svih onih koji su sudjelovali u njegovoj izradi. Ako ste vješt čitač, u njemu ćete pronaći odgovore na mnoga pitanja o kojima smo raspravljali tijekom (re)konstrukcije studijskih programa, primjeni bolonjskoga procesa ili reakreditacije. No, diplomski je rad i prigoda za osvrt na vlastita postignuća na kolegiju u okviru kojeg je napisan. Gledajući program ovoga Festivala, moram izraziti zadovoljstvo obama razlozima.

Ono što mene kao pedagogicu posebno raduje jest mogućnost da kroz predstavljanje diplomskoga rada možemo dobiti izvrstan uvid u profesionalni razvoj svakoga studenta. Ne tako davno, pred samo nekoliko godina, u ovim istim klupama dočekala sam novu generaciju

bruća koji su u nevjerici, koja se jasno prepoznavala na njihovim licima, slušali moje riječi o tome kako će vrijeme diplomskoga rada doći za čas, kako će to biti kruna njihova ukupnoga rada na studijskom programu koji su odabrali. Pretpostavljam da su pomislili: *O čemu Dekanica priča? Valja nama preživjeti dotada! Diplomski je rad sitna točka na horizontu koji se gotovo i ne nazire!*

Jesam li u pravu?

Što se je promijenilo otada? Vjetar je bezobrazno brzo okretao listiće kalendara i doveo nas do toga da se odjednom pitamo gdje su nestala ona nesigurna lica, radosna, ali pomalo zbunjena, usuđujem se reći i malo preplašena, koja su pred jako malo vremena ovdje sjedila? Što se to tako značajno dogodilo da danas, držeći u rukama svoje diplomske radove, u ovim klupama umjesto pačića sjede krasni labudovi! Dogodio se osobni rast i profesionalni razvoj zahvaljujući kojem su nesigurni bruća na početku plovidbe, koju su započeli kao nespretne male jedrilice, uplovili u matičnu magistarsku luku kao lijepe, ponosne, snažne jahte na kojima, kao svojevrsni *nomen est omen* piše: *magistrica odgajateljica Linda, magistar učitelj Petar.*

Lijepo ih je za vidjeti, zar ne?

Nadalje, dozvolite mi da spomenem još jedan razlog zbog kojeg se danas dobro osjećam. Ovaj je Festival posebno važan upravo zbog onih koji sjede u ovoj prostoriji i nalaze se u situaciji koja je danas iza vas – naših studenata koji su u raznim etapama svog rasta. Naime, jedna od važnih dimenzija koncepta profesionalizma u procesu prerastanja svakog zanimanja prema profesiji je dijeljenje znanja. Dijeliti profesionalna znanja i sposobnosti, etička načela i načine na koji se članovi jedne profesije suočavaju s određenim situacijama dio je profesionalnog kôda kao sustava vrijednosti i vjerovanja te pristupa radu koji predstavlja cijelu grupu. Svojim današnjim izlaganjima mladim kolegama pokazujete, na najbolji i najkonkretniji način, dijeleći s njima svoja postignuća, kako izgleda kraj puta na koji su krenuli, a koji se njima, isto kao i donedavno vama, čini nedohvatnim. Svojim ih radovima osnažujete, a svojim primjerom poručujete *kada sam mogla ili mogao ja, pa valjda vjeruješ da ćeš moći i ti!* Naravno da se šalim. Ne samo da ste mogli nego ste to izvrsno napravili!

I na kraju ovog uvodnog slova, želim vam reći u ime svih profesora, a posebno mentorica i mentora koji su vas vodili do čina diplomiranja, da smo vam svi na Učiteljskome

fakultetu dali najviše koliko smo mogli kako bismo vas osnažili za vašu životnu i profesionalnu plovidbu morima života na kojima ćete ploviti. Ima jedna lijepa pjesma koja kaže:

*... niš' nema lipje od mog zavičaja,
od tega mesta ka di sam se rodil,
mili Sušaku ne zaboravi me
o tebi svuda po svitu ću kantat...*

Učiteljski fakultet u Rijeci vaš je profesionalni zavičaj, vaša matična luka koja vas uvijek čeka! Sigurna sam da nas nećete zaboraviti, nego pamtiti, nadam se po dobrom, a ovi su vaši radovi prvi lijepi stihovi *kanta* koji ćete o nama pjevati *svuda po svitu* kuda vas život odvede.

Sretna vam plovidba, dragi moji!

Prof. dr. sc. Jasna Krstović
Dekanica Učiteljskog fakulteta u Rijeci

***Centar za istraživanje djetinjstva i Festival diplomskih radova:
već četvrtu godinu za redom***

Da, već četvrtu godinu za redom! Ništa neobično jer je ideja o Centru za istraživanje djetinjstva rasla s prvom generacijom studentica sveučilišnoga diplomskog studija Rani i predškolski odgoj i obrazovanje ili, točnije, otkako je u srpnju 2012. godine stasala prva generacija magistara ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja pri Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci. Prvi rođendan Centra proslavili smo, kako i priliči, organizacijom znanstvene konferencije *Perspektive obrazovnih politika u visokom obrazovanju – pogled na europsku dimenziju ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja* uz cijenjene goste predavače. Drugi i treći Festival organizirali smo u lipnju i listopadu 2014. godine. Tako je, čak dva festivala u jednoj godini!

Na onome lipanjskome, magistre prve generacije sveučilišnoga diplomskog studija Rani i predškolski odgoj i obrazovanje iznosile su svoja iskustva koja su stekle u Hrvatskoj i inozemstvu, a s ciljem umrežavanja i profesionalnog povezivanja. Na drugome smo festivalu, u tjednu obilježavanja Dana učitelja, organizirali znanstveno-stručni skup pod nazivom *Je li d(pr)ošlo vrijeme pozitivne psihologije u obrazovanju?* Tada su se uključili i studenti Učiteljskoga studija, a događanje je bilo popraćeno izložbom likovnih uradaka naših studenata.

Ovogodišnji, četvrti Festival diplomskih radova studenata Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te studenata Učiteljskoga studija bit će poseban zbog triju događanja.

Prvi je od njih održavanje osnivačke skupštine Udruge Alumnija Učiteljskoga fakulteta.

Drugi je važan događaj predstavljanje glazbene slikovnice *Na poljanama zelenim* doc. dr. sc. Mirne Marić i studentica našega Fakulteta.

Za kraj smo pripremili provođenje ankete o usklađenosti studijskoga programa i tržišta rada s bivšim studentima sveučilišnoga diplomskog studija Rani i predškolski odgoj i obrazovanje. Ovo je istraživanje dio projekta *Standardi kvalifikacija i unapređivanje kvalitete studijskih programa odgajatelja i učitelja HR.3.1.15* koji se financira iz Europskog socijalnog

fonda, a čiji je nositelj Učiteljski fakultet Sveučilišta u Rijeci. U konačnici, projekt bi trebao rezultirati revidiranim studijskim programima koji su bolje usklađeni s potrebama radnih mjesta na kojima se zapošljavaju studenti Učiteljskoga fakulteta.

Nakon svega, možemo zaključiti da rastemo, povezujemo se i hrabro koračamo naprijed s našim generacijama studenata. Ili kako je velečasni je R. Inman rekao da pravi učitelj nikada ne objašnjava svoju viziju – on te pusti da staneš njemu uz bok i da je vidiš sam.

I to upravo činimo, uključujemo naše studente u stvaranje bolje budućnosti našeg odgojno-obrazovnog sustava, i to ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, primarnog obrazovanja te visokoškolskog obrazovanja. Na tom putu često zastanemo, pogledamo unatrag i vidimo naše bivše studente, učitelje i odgajatelje koji s radošću dolaze na svoj, naš Fakultet. Očekuju i dalje našu podršku, a mi njihovu spremnost za podizanje kvalitete življenja i učenja djece u dvama prevažnim institucijskim kontekstima – vrtiću i školi.

Radujemo se Vašem dolasku.

Izv. prof. dr. sc. Lidija Vujičić

Predstojnica Centra za istraživanje djetinjstva

**PROGRAM ČETVRTOG FESTIVALA DIPLOMSKIH RADOVA STUDENATA
UČITELJSKOG FAKULTETA U RIJECI**

Otvaranje Festivala diplomskih radova (učionica 240)			
	učionica 240	učionica 241	učionica 308
10,00 – 10,30	<p align="center">POZDRAVNA RIJEČ DEKANICE UČITELJSKOG FAKULTETA U RIJECI prof. dr. sc. Jasne Krstović i PREDSTOJNICE CENTRA ZA ISTRAŽIVANJE DIJETINSTVA izv. prof. dr. sc. Lidije Vujičić</p>		
	<p>moderatorice: doc. dr. sc. Maja Verdonik i dr. sc. Anita Rončević, v. pred.</p>	<p>moderatorice: doc. dr. sc. Renata Čepić i doc. dr. sc. Sanja Skočić Mihić</p>	<p>moderatori: Miljenko Stanić, v. pred. i doc. dr. sc. Biljana Trajkovski</p>
10,30 – 10,45	<p>Slavica Perković (US) – <i>Silka djeteta u udžbenicima: analiza sadržaja</i></p>	<p>Margareta Šporčić Škrobinja (RPOO) – <i>Kontinuirani profesionalni razvoj odgajatelja: obrazovne potrebe, uvjeti i mogućnosti</i></p>	<p>Petra Matušan (US) – <i>Dijeljenje i nula u razrednoj nastavi</i></p>
10,50 – 11,05	<p>Vlatka Pobor (RPOO) – <i>Klović u likovnom izrazu predškolske djece</i></p>	<p>Kristina Jurčić (US) – <i>Samoprocijenjene kompetencije učitelja za poučavanje učenika sa značajnim edukacijskim potrebama</i></p>	<p>Korana Lisjak (RPOO) – <i>Roditeljske procjene ličnosti i optimizma odgajatelja – kakvi bi odgajatelji trebali biti?</i></p>
11,10 – 11,25	<p>Irena Briški (US) – <i>Obilježja fantastike u književnoj trilogiji „Gospodar prstenova“ J. R. R. Tolkiena</i></p>	<p>Doris Rubinić (RPOO) – <i>Timski rad i profesionalni razvoj odgajatelja</i></p>	<p>Andrea Starčević (US) – <i>Povezanost uspjeha u šahu s kinantropološkim obilježjima djece mlađe školske dob</i></p>
11,30 – 11,45	<p>Jure Kaurtoto (US) – <i>Načelo zavičajnosti u interpretaciji književnih tekstova u razrednoj nastavi</i></p>	<p>Iris Gabrić (US) – <i>Mišljenja učitelja o inkluzivnom obrazovanju učenika sa značajnim edukacijskim potrebama</i></p>	<p>Morena Poljančić (US) – <i>Goranski plesovi u funkciji podizanja fonda motoričkih znanja djece rane školske dobi</i></p>
11,50 – 12,05	<p>Jelena Knežević (RPOO) – <i>Povezanost kinantropoloških obilježja djece rane i predškolske dobi s okruženjem</i></p>	<p>Anamarija Majjevac (RPOO) – <i>Percepcija odgajatelja o kontinuiranom profesionalnom obrazovanju</i></p>	<p>Ana Bošnjak (RPOO) – <i>Roditeljska percepcija odgajateljeve stručne podrške</i></p>
12,10 – 12,25	<p>Tajana Jelačić (US) – <i>Zavičajna čakavska baština</i></p>	<p>Josipa Žgombić (US) – <i>Sindrom sagorijevanja i inkluzija</i></p>	<p>Carolina Šepić (US) – <i>Uvod u logiku i formalni jezik</i></p>
12,30 – 12,45		<p>Esmina Skopljak (RPOO) – <i>O(su)bjektivnost odgajatelja u procjenjivanju temperamenta djece</i></p>	
12,45 – 13,00	<p align="center">Pauza</p>		
13,00 – 13,30	<p align="center">REFLEKSIVNI PRAKTIKUM BIVŠIH STUDENATA DIPLOMSKOG STUDIJA RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE</p>		
13,30 - 14,00	<p align="center">VODITELJICA: izv. prof. dr. sc. Lidija Vujičić (učionica 240)</p>		
14,00 – 15,00	<p align="center">OSNIVAČKA SKUPŠTINA ALUMNI KLUBA UČITELJSKOG FAKULTETA U RIJECI</p>		
	<p align="center">Pauza – DOMJENAK</p>		

	učionica 240	učionica 241	učionica 308
	<p>moderatorice: doc. dr. sc. Sanja Skočić Mihić i doc. dr. sc. Sanja Tatalović Vorkapić</p> <p>Irena Pelozo (RPOO) – <i>Zadovoljstvo životom, optimizam i osobine ličnosti odgajatelja i učitelja – ima li razlike?</i></p> <p>Romina Srok (RPOO) – <i>Analiza važnosti humora u radu odgajatelja</i></p> <p>Irena Babić (RPOO) – <i>Suradnja s odgajateljima pri savjetovanju roditelja: perspektiva stručnih suradnika</i></p> <p>Suzana Srića (RPOO) – <i>Odgajatelji u savjetovanju: perspektiva roditelja</i></p> <p>Marića Tadić (RPOO) – <i>Stavovi roditelja i odgajatelja kao prepreke u savjetovanju: perspektiva roditelja</i></p> <p>Kristina Mlinarić (RPOO) – <i>Odnos empatije, nade, optimizma i zadovoljstva životom odgojitelja predškolske djece</i></p>	<p>moderatorice: doc. dr. sc. Petra Pejić Papak i doc. dr. sc. Dunja Anđić</p> <p>Kristina Stanić (US) – <i>Utjecaj stilova vođenja razreda na kombinaciju stilova učenja kod učenika</i></p> <p>Unita Precetti (RPOO) – <i>Mijenjanje kulture vrtića i dokumentiranje odgojno-obrazovnog procesa</i></p> <p>Hana Grubišić Krmpotić (US) – <i>Poučavanje primjenom suvremene tehnologije u obrazovanju</i></p> <p>Manuela Milohanić (RPOO) – <i>Dokumentiranje: razumijevanje načina na koji djeca razmišljaju i koriste strategije rješavanja problema</i></p> <p>Iva Kaurlo (US) – <i>Suvremene strategije poučavanja u nastavi</i></p> <p>Kristina Mikelić (RPOO) – <i>Etička pitanja odgajatelja u procesu savjetovanja roditelja</i></p>	<p>moderatori: doc. dr. sc. Željko Boneta i Željka Ivković</p> <p>Mirna Jakovljević (RPOO) – <i>Ubojite i skrbne navike u komunikaciji odgajatelja s roditeljima</i></p> <p>Linda Frković Lenac (RPOO) – <i>Perspektive rodne ravnoteže u ranom odgoju i obrazovanju: kako osnažiti muškarce za odgajateljsku profesiju</i></p> <p>Ivana Pađan (US) – <i>Volontiranje kao alternativno tržište rada – sociološki aspekti</i></p> <p>Helena Skender (RPOO) – <i>Socijalni kapital obitelji i percepcija odgajateljske profesije</i></p> <p>Kršul Ružica (US) – <i>Stavovi studenata o alternativnim stilovima obitelji i njihovim vrijednostima</i></p> <p>Tea Nimac (RPOO) – <i>Društveni ugled odgajateljske (polu)profesije – pogled iznutra</i></p>
15,00 – 15,15			
15,20 – 15,35			
15,40 – 15,55			
16,00 – 16,15			
16,20 – 16,35			
16,40 – 16,55			
17,00 – 17,15	PAUZA		
17,15 – 18,30	<p>predstavljanje glazbene slikovnice „NA POLJANAMA ZELENIM + CD“ doc. dr. sc. Mirne Marić i studentica (učionica 240) u glazbenom dijelu programa sudjeluje Frano Živković</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ dekanica Učiteljskog fakulteta prof. dr. sc. Jasna Krstović ➤ studentice Andrea Romanić i Manuela Milohanić ➤ doc. dr. sc. Mihaela Matešić ➤ Olja Dešić ➤ izdavač Dušević & Keršovnik ➤ doc. dr. sc. Mirna Marić 		

Sažeci
diplomskih
radova
studenta
Učiteljskog
fakulteta
u Rijeci

IRENA BABIĆ

Mentorica: doc. dr. sc. Sanja Skočić Mihić

Kolegij: Savjetovanje (2015), RPOO

Suradnja s odgajateljima pri savjetovanju roditelja: perspektiva stručnih suradnika

Područje savjetovanja, kao oblik suradnje roditelja i odgajatelja, u sustavu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja relativno je neistraženo. Nove paradigme odgoja i obrazovanja određuju nove smjerove odnosa obitelji i odgojno-obrazovne ustanove, od suradničkih prema partnerskim. Gledajući ga kroz prizmu partnerskih odnosa, savjetovanje roditelja nužno treba povezivati sve sudionike odgojno-obrazovnog procesa. S obzirom na mali broj empirijskih polazišta iz ovog područja, ovim su se radom nastojale dobiti relevantne činjenice o uključenosti i suradnji stručnih suradnika i odgajatelja pri savjetovanju roditelja.

Rezultati istraživanja, provedenog među 51 stručnim suradnikom, različitog profila, pokazuju da su stručni suradnici uključeni u različite edukacije psihoterapijskih škola te provode stručne edukacije u cilju jačanja kompetencija drugih sudionika odgojno-obrazovnog procesa. Procjenjuju da je značaj njihovog uključivanja i suradnje s odgajateljima usklađen s očekivanom uključenosti i ovisan o obliku suradnje. To se odnosi na sve oblike suradnje izuzev individualnih razgovora, za koje smatraju da bi trebali biti uključeni, nego što u praksi jesu.

Rezultati istraživanja pokazuju njihovu pozitivnu usmjerenost prema suradnji s odgajateljima. Djelomične razloge nedovoljnog pozivanja na suradnju od strane odgajatelja vide u mišljenjima odgajatelja da su oni sami dovoljno kompetentni za samostalno djelovanje u dimenziji savjetovanja, da su njihovi međusobni odnosi hijerarhijski određeni te da bi stručni suradnici prvi trebali ponudi svoju pomoć i podršku. Stručni su suradnici naveli iscrpne prijedloge za unaprjeđenje međusobne suradnje s odgajateljima u radu s roditeljima, a dominiraju čimbenici vezani uz unaprjeđenje cjeloživotnog obrazovanja, međuljudskih odnosa i promjene u međusobnoj percepciji profesionalnih uloga.

Ključne riječi: savjetovanje, stručni suradnici, odgajatelji, uključenost, suradnja

ANA BOŠNJAK

Mentorica: doc. dr. sc. Sanja SkočićMihić

Kolegij: Savjetovanje (2015), RPOO

Roditeljska percepcija odgajateljeve stručne podrške

Partnerski odnosi u predškolskim ustanovama podrazumijevaju roditeljsko aktivno sudjelovanje u različitim oblicima suradnje radi dobrobiti djeteta. Cilj ovog istraživanja bio je ispitati mišljenja roditelja djece rane i predškolske dobi o suradnji sa odgajateljima. U istraživanju je sudjelovao 271 roditelj djece rane i predškolske dobi iz svih županija Republike Hrvatske.

Roditelji prosječno dva puta godišnje sudjeluju na roditeljskim sastancima, individualnim razgovorima i svečanostima. Petina roditelja navodi da je tijekom prethodne pedagoške godine trebala savjetodavnu pomoć odgajatelja radi različitih izazova u odrastanju djece. Roditelji percipiraju važnim njihovo ravnopravno i aktivno uključivanje u odgojno-obrazovni proces, podršku odgajatelja u roditeljstvu i sudjelovanje u odgoju djeteta.

Roditelji se procjenjuju zadovoljnim svojim životom, a zadovoljniji roditelji percipiraju kvalitetnijim partnerske odnose sa odgajateljima. Svoju su djecu okarakterizirali kao sretnu djecu koja napreduju u vrtiću te iskazali zadovoljstvo suradnjom sa odgajateljima. Smatraju da se međusobna suradnja može poboljšati, među ostalim, najviše kroz češće individualne konzultacije sa odgajateljima.

Ključne riječi: roditelji djece rane i predškolske dobi, odgajatelji, savjetovanje, suradnja, partnerstvo

IRENA BRIŠKI

Mentorica: doc. dr. sc. Maja Verdonik

Kolegij: Dječja književnost (2014), US

Obilježja fantastike u književnoj trilogiji „Gospodar prstenova“ J. R. R. Tolkiena

Diplomski rad *Obilježja fantastike u književnoj trilogiji Gospodar prstenova J.R.R. Tolkiena* podijeljen je na nekoliko glavnih dijelova. Prvi dio obuhvaća pregled korijena fantastične književnosti u starijim književnim vrstama i objašnjava pojam „kotla priča“ na čijim temeljima nastaje fantastična priča. Nakon povijesnog pregleda navode se različiti pristupi skupine autora kod definiranja pojma fantastike kao vrste, i analiziraju se obilježja fantastične književnosti s naglaskom na visokoj fantastici i njenim karakteristikama. Nakon utvrđivanja definicije i obilježja fantastične književnosti, stečene spoznaje se koriste za analizu Tolkienove književne trilogije *Gospodar prstenova*, uz navođenje primjera za svako prepoznato obilježje u trilogiji. U analizi se koristi podjela junačke potrage na tri etape i sedamnaest podetapa prema Johnu Campbellu. U posljednjem dijelu rada navodi se zastupljenost fantastične književnosti u nastavi književnosti u osnovnim školama, i analizira se primjerenost književne trilogije *Gospodar prstenova* djeci školskog uzrasta.

Ključne riječi: J. R. R. Tolkien, *Gospodar prstenova*, fantastična književnost, dječja književnost

IRIS GABRIĆ

Mentorica: doc. dr. sc. Sanja Skočić Mihić

Kolegij: Inkluzivni odgoj i obrazovanje (2015), US

Mišljenja učitelja o inkluzivnom obrazovanju učenika sa značajnim edukacijskim potrebama

Kroz povijest, odgoj i obrazovanje djece s teškoćama značajno se mijenjao, od odbacivanja, preko segregacije i integracije, do današnjeg inkluzivnog pristupa koji ima za cilj pružanje jednakih odgojno obrazovnih mogućnosti svim učenicima. Cilj istraživanja bio je ispitati mišljenja i uvjerenja učitelja o uključivanju učenika sa značajnim edukacijskim potrebama u redovne razrede.

U istraživanju su sudjelovala 292 učitelja predmetne i razredne nastave, s područja Primorsko-goranske i Međimurske županije. Korištene su dvije skale: Skala Uvjerenja učitelja o uključivanju učenika sa značajnim edukacijskim potrebama i Skala Mišljenja učitelja o uključivanju učenika sa značajnim edukacijskim potrebama. Faktorskom analizom dobivena su dva faktora: Faktor inkluzivne vrijednosti i Faktor dobrobiti uključivanja, dobrih metrijskih karakteristika. Učitelji imaju pozitivna mišljenja o uključivanju utemeljena u realnim rezultatima koji ukazuju da se međusobno razlikuju u razini uvjerenja o inkluzivnim vrijednostima po mnogim sociodemografskim obilježjima. Višu razinu uvjerenja o inkluzivnim vrijednostima imaju učitelji koji su zaposleni u Međimurskoj županiji, mlađi od 40 godina, sa manje od 20 godina radnoga staža i sveučilišnim obrazovanjem koji su slušali kolegij o djeci s teškoćama. Na razini uvjerenja o dobrobiti uključivanja, učitelji koji su zaposleni u Međimurskoj županiji imaju statistički značajnu višu razinu uvjerenja.

Zaključno učitelji podržavaju uključivanju učenika sa značajnim edukacijskim teškoćama u redovne razrede, a njihova uvjerenja povezana su s njihovom dobi i godinama radnog staža, županijom u kojoj su zaposleni te razinom studija i percepcijom zastupljenosti kolegija. To ukazuje na značaj studijskog programa koji treba uključiti u redovno obrazovanje budućih učitelja te tako razvijati svjesnost i dobrobit oko uključivanja djece sa značajnim edukacijskim potrebama u redovne razrede.

Ključne riječi: učitelji, značajne edukacijske potrebe, mišljenje, uvjerenje

LINDA FRKOVIĆ LENAC

Mentorica: prof. dr. sc. Jasna Krstović

Kolegij: Profesionalne kompetencije odgajatelja (2015), RPOO

Perspektive rodne ravnoteže u ranom odgoju i obrazovanju: kako osnažiti muškarce za odgajateljsku profesiju

Temeljen na preporukama Europske unije koja je među ciljeve u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju postavila i jačanje rodne ravnoteže, odnosno povećanje broja muškaraca u samoj profesiji, te na gledištu koje naglašava pedagošku dobrobit većeg broja muških odgajatelja, ovaj rad istražuje percepciju odgajateljica i odgajatelja o položaju i ulogama odgajatelja u Ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, kao i o potencijalnim strategijama osnaživanja muškaraca za odgajateljsku profesiju.

Tijekom siječnja i veljače 2015. godine provedeno je kvalitativno istraživanje na uzorku od 21 sudionika zaposlenih u različitim dječjim vrtićima Primorsko – goranske županije, od čega 5 odgajatelja i 16 odgajateljica, formiranih u 4 fokus grupe. Analizom transkripata došlo se do zaključka kako odgajatelji svoj položaj i ulogu u RiPOO-u doživljavaju pozitivnom, odnosno osjećaju se prihvaćenima od strane profesionalne zajednice. S druge strane, odgajateljice njihov položaj vide u nešto lošijem svijetlu. Točnije, smatraju kako su često izloženi ismijavanju i etiketiranju, te da se često sumnja u njihove motive odabira odgajateljske profesije. Odgajateljice i odgajatelji su predložili niz konkretnih strategija kako osnažiti muškarce za odgajateljsku profesiju i svi se slažu kako se do većeg broja odgajatelja u RiPOO-u može doći isključivo promišljenim djelovanjem na svim razinama.

Ključne riječi: odgajateljska profesija, rodna ravnoteža, odgajatelji, strategije osnaživanja

HANA GRUBIŠIĆ KRMPOTIĆ

Mentorica: doc. dr. sc. Petra Pejić Papak

Kolegij: Didaktika (2015), US

Poučavanje primjenom suvremene tehnologije u obrazovanju

Razvoj informacijske tehnologije mijenja paradigme učenja i obrazovanja širenjem primjene e-učenja, uvođenjem modela sustava za proučavanje te drugih suvremenih metoda i oblika poučavanja utemeljenih na informacijsko-komunikacijskoj tehnologiji.

Cilj rada bio je na osnovi istraživanja znanja i stavova studenata i učitelja o poučavanju primjenom novih metoda i tehnologija kojima se unaprjeđuje kvaliteta suvremenog obrazovanja učiniti poveznicu s izdvajanjem bitnih faktora i mogućnosti primjene iste.

Anketnim upitnikom ispitani su stavovi i spremnost na korištenje informacijsko-komunikacijske tehnologije u poučavanju među studentima Integriranog preddiplomskog i diplomskog Učiteljskog studija Učiteljskog fakulteta u Rijeci (N=145) i učiteljima iz šest osnovnih škola Grada Rijeke i okolice (N=55).

Dobiveni rezultati nisu potvrdili postavljenu hipotezu da studenti viših godina studija imaju pozitivnije stavove i spremniji su koristiti suvremene tehnologije u obrazovanju, dok je potvrđena hipoteza koja glasi kako učitelji s manje godina radnog staža imaju pozitivnije stavove i spremniji su koristiti suvremene tehnologije u obrazovanju. Rezultati istraživanja uz primjere dobre prakse ukazuju na mogućnosti primjene suvremene tehnologije u skladu sa strategijama i obrazovnim politikama.

Ključne riječi: poučavanje, didaktički četverokut, suvremene tehnologije, informacijsko-komunikacijska tehnologija

MIRNA JAKOVLJEVIĆ

Mentorica: prof. dr. sc. Jasna Krstović

Kolegij: Partnerstvo s oditeljima (2015), RPOO

Ubojite i skrbne navike u komunikaciji odgajatelja s roditeljima

U suvremenom shvaćanju ustanova za rani i predškolski odgoj i obrazovanje roditelji imaju ravnopravan položaj i ulogu u odnosu na odgajatelje. Opredijeljenost za kvalitetno partnerstvo obitelji i odgojno obrazovne ustanove trebala bi biti tendencija svih profesionalaca u odgojno obrazovnoj ustanovi. U centru ovog nastojanja uvijek mora biti dijete i njegova dobrobit, ali i dobrobit roditelja i odgajatelja.

Kako bi stvorio uvjete za djelotvorno partnerstvo s roditeljima, odgajatelj prvenstveno mora ovladati nizom interpersonalnih vještina od kojih se naglasak u ovom radu stavlja na komunikaciju odnosno odgajateljevo korištenje ubojitih i skrbnih navika u komunikaciji s roditeljima. Potrebu za mijenjanjem paradigme o motivaciji i komunikaciji u međuljudskim odnosima Glasser ističe kroz prizmu teorije izbora i pretpostavke da su sva ponašanja produkt unutarnje motivacije svakog čovjeka, a ne odraz na vanjske podražaje. Vođen tom pretpostavkom, na odgajatelju je mijenjati svoje komunikacijske navike i u odnosima s roditeljima reducira korištenje ubojitih navika kako bi spriječio narušavanje odnosa s roditeljima i zamijeni ih skrbnim navikama u komunikaciji koje stvaraju uvjete za razvijanje kvalitetnih odnosa odgajatelja i roditelja. Kako bi se utvrdila učestalost odgajateljevih komunikacijskih navike te njihova povezanost sa roditeljskom percepcijom određenih segmenata partnerskih odnosa sa roditeljima provedeno je istraživanje na uzorku 91 roditelja čija djeca pohađaju vrtiće u dva vrtića na području grada Rijeke.

Rezultati ukazuju kako roditelji smatraju da odgajatelji u komunikaciji s njima poglavito koriste skrbne navike čije korištenje dovode u pozitivne odnose sa kvalitetom partnerskih odnosa, dok korištenje ubojitih navika odgajatelja procjenjuju kao manje učestale u komunikaciji s roditeljima i dovode ih u negativan odnos sa kvalitetom partnerskih odnosa.

Ključne riječi: partnerstvo, roditelji, odgajatelji ,ubojite i skrbne navike, kvaliteta

TAJANA JELAČIĆ

Mentorica: dr. sc. Emilija Reljac-Fajs, viši predavač

Kolegij: Hrvatski jezik (2015), US

Zavičajna čakavska baština

Zavičajna čakavska baština čini glavni sadržaj ovoga diplomskog rada. Poseban naglasak stavljen je na naše čakavsko narječje. Na samom početku napisano je nekoliko poglavlja općenito o čakavskom narječju kao uvod u inačicu vlastitoga čakavskog govora.

Potom slijedi opis Općine Matulji, odnosno detaljnije Velog Brguda, mjesta u kojem stanujem. Veli Brgud selo je s bogatom materijalnom i posebice nematerijalnom baštinom, u okviru koje možemo u prvom redu spomenuti zvončare. U radu se govori i o djelovanju osnovne škole koje je orijentirano na očuvanje zavičajne baštine kroz različite slobodne aktivnosti. Također, navedeni su poznati književnici i pjesnici koji pišu na čakavskom narječju, sakupljene su informacije o udjelu čakavskoga jezika u zabavnoj glazbi te mjestu koje on ima u hrvatskoj dijalektalnoj književnosti.

Osim teorijskog dijela, provedeno je istraživanje među učiteljima i učiteljicama razredne nastave u četiri škole liburnijskog područja. Tema istraživanja bilo je čakavsko narječje, što je doprinos ovog diplomskog rada, pošto nema prethodnih istraživanja s istim ciljevima. Iz toga razloga većina postavljenih ciljeva su eksplorativni, kao i nulte hipoteze. Dobiveni su rezultati od kojih su neki statistički značajni, neki su očekivani, a neki podosta iznenađujući.

Ključne riječi: Veli Brgud, zavičajna baština, čakavsko narječje, istraživanje, stavovi.

KRISTINA JURČIĆ

Mentorica: doc. dr. sc. Sanja Skočić Mihić

Kolegij: Inkluzivni odgoj i obrazovanje (2015), US

Samoprocijenjene kompetencije učitelja za poučavanje učenika za značajnim edukacijskim potrebama

Profesionalne zadaće učitelja u današnjim inkluzivnim razredima složenije su i zahtijevaju razvoj specifičnih kompetencija poučavanja učenika s teškoćama. Cilj rada bio je ispitati mišljenje učitelja o potrebnoj podršci i stručnom usavršavanju, samoprocijenjenu kompetentnost učitelja u radu s učenicima sa značajnijim edukacijskim potrebama i osposobljenost za rad u inkluzivnom razredu.

U istraživanju je sudjelovalo 292 učitelja i učiteljica razredne i predmetne nastave koji rade na području Primorsko-goranske i Međimurske županije.

Učiteljima je potrebna veća razina podrške i suradnja s drugim učiteljima u radu, škole i stručnih suradnika. Općenito, učitelji se procjenjuju kompetentnima za rad s učenicima sa značajnim edukacijskim potrebama, a kompetentnijima se procjenjuju učitelji stariji od 56 godina, oni koji su završili dvogodišnji stručni i četverogodišnji stručni i sveučilišni studij, oni koji su izjavili da su slušali kolegij o učenicima s teškoćama u razvoju i da su se stručno usavršavali. Isto tako, procjenjuju se osposobljenima za rad u inkluzivnim razredima, i to više za poučavanje svih učenika i suradnju sa stručnim suradnicima, kolegama i pomoćnicima u nastavi, a manje za pripremu, provedbu i evaluaciju individualiziranog odgojno-obrazovnog programa. Postoji pozitivna povezanost između samoprocijenjenih kompetencija učitelja za poučavanje učenika sa značajnim edukacijskim potrebama i osposobljenosti učitelja za poučavanje u inkluzivnim razredima.

Rezultati ukazuju na značaj dobi i stručnog usavršavanja za razvoj kompetencija učitelja za poučavanje u inkluzivnim razredima i upućuju na potrebu sustavnog proširenja programa, osobito inicijalnog obrazovanja.

Ključne riječi: učitelji, kompetencije, osposobljenost, inkluzija, značajne edukacijske potrebe

IVA KAURLOTO

Mentorica: doc. dr. sc. Dunja Anđić

Kolegij: Metodika nastave Prirode i društva (2015), US

Suvremene strategije poučavanja u nastavi prirode i društva

U ovome radu naglasak je na suvremenim strategijama poučavanja u nastavi prirode i društva. Radom će se pokušati utvrditi pridonosi li korištenje suvremenih strategija poučavanja boljem spoznavanju sadržaja nastavnog predmeta prirode i društva u osnovnim školama, te utječe li na razvoj višestrukih inteligencija kod učenika. U radu će se naglasak staviti na Gardnerovu teoriju višestrukih inteligencija, posebice ekološku inteligenciju. Postavljena hipoteza o tome kako korištenje suvremenih strategija poučavanja pridonosi boljoj i kvalitetnijoj nastavi prirode i društva te kako potiče razvoj višestrukih inteligencija pokušat će se potvrditi metodom opažanja nastavnog procesa.

Ključne riječi: Priroda i društvo, suradničko učenje, suvremene nastavne strategije, višestruke inteligencije, ekološka inteligencija.

JURE KAURLOTO

Mentor: doc. dr. sc. Marinko Lazzarich

Kolegij: Metodika nastave hrvatskog jezika (2015), US

Načelo zavičajnosti u interpretaciji književnih tekstova u razrednoj nastavi

Načelo zavičajnosti u nastavi je jedno od temeljnih načela jer u sebi sadržava i ostale didaktičke principe kao što su: načelo postupnosti, te načelo povezivanja nastave sa životom. Zavičajnost i dijalekt u nastavi Hrvatskog jezika su veoma važna komponenta jer je jezik povezuje obiteljski život sa školskim poučavanjem i približava dom i školu. Zavičajnošću se dokida barijera između škole i života. Diplomskim radom usmjerio sam se na prostor otoka Paga jer je vrlo zanimljivo kako na tako malom prostoru djeluju tri dijalekta s mnoštvom lokalnih zavičajnih govora. U istraživanju sam se dotaknuo stava učenika, roditelja te odnosa školskog sustava prema dijalektima. Cilj je osvijestiti učiteljima važnost dijalektalnog govora u prvim godinama školovanja kako ne bi zapostavili zavičajni govor i kako se on ne bi zatro. U istraživanju su sudjelovale dvije osnovne škole na otoku Pagu sa svojim područnim školama (Osnovna škola Jurja Dalmatinca iz Paga i Osnovna škola Antuna Gustava Matoša iz Novalje). Uzorak broji 255 učenika razredne nastave, a rezultati istraživanja bit će prikazani u ovom radu.

Ključne riječi: načelo zavičajnosti, dijalekt, narječje, zavičajni govor, nastava Hrvatskog jezika, razredna nastava

JELENA KNEŽEVIĆ

Mentorica: doc. dr. sc. Biljana Trajkovski

Kolegij: Sportski programi (2015), RPOO

Povezanost kinantropoloških obilježja djece rane i predškolske dobi s okruženjem

Posljedice suvremenog načina života koji je pretežito sjedalački, očituju se danas već i kod djece predškolske dobi. Na to često utječu loše stečene navike i nekvalitetno provođenje slobodnog vremena. Stoga je vrlo važno već od najranije dobi usmjeravati djecu u odgojno-obrazovnom sustavu, ali i njihove roditelje da stvaraju navike kvalitetnog aktivnog provođenja slobodnog vremena, posebice u bavljenju tjelesnih aktivnosti koje mogu povoljno utjecati na njihovo zdravlje i zdrave navike. Iz navedenih se razloga u ovom radu željelo utvrditi povezanost kinantropoloških obilježja djece rane i predškolske dobi s okruženjem u kojem žive, provođenju slobodnog vremena i materijalnih uvjeta za provođenje tih aktivnosti. Istraživanjem se željelo ispitati i potvrditi tri hipoteze, da li postoje značajne razlike u motoričkim i morfološkim obilježjima djece ovisno o sredini iz koje potječu, da li postoji značajna povezanost roditeljskog socijalnog statusa s djetetovim antropološkim statusom te postoji li značajna povezanost odgajateljskog socijalnog statusa s djetetovim antropološkim statusom. Istraživanjem su se potvrdile prva i druga hipoteza, dok je druga djelomično potvrđena.

Ključne riječi: dijete, kinantropološka obilježja, odgajatelj, roditelj, slobodno vrijeme.

RUŽICA KRŠUL

Mentor: doc. dr. sc. Željko Boneta

Kolegija: Sociologija (2015), US

Stavovi studenata o alternativnim stilovima obitelji i njihovim vrijednostima

Ovaj rad problematizira viđenje obitelji od početaka formiranja ljudskih zajednica do danas; njezine oblike, odnose među članovima, funkcije i promjene u njezinoj strukturi. Među 179 studenata i studentica Učiteljskog i Tehničkog fakulteta Sveučilišta u Rijeci istražili smo stavove o obitelji, braku, kohabitaciji i alternativnim obiteljskim zajednicama. Rezultati pokazuju kako, iako imaju pretežno pozitivne stavove o izvanbračnoj zajednici i kohabitaciji, velika većina studenata svoju budućnost ipak vidi u sklapanju braka i osnivanju obiteljske zajednice koja uključuje potomstvo. Najmanju razinu podrške studenti pridaju homoseksualnim zajednicama, pri čemu više odobravaju mogućnost sklapanja braka homoseksualnih parova od njihove mogućnosti za usvajanjem djece.

Ključne riječi: obitelj, alternativni obiteljski oblici, stavovi studenata

KORANA LISJAK

Mentorica: doc. dr. sc. Sanja Tatalović Vorkapić

Kolegij: Pozitivna psihologija (2015), RPOO

Roditeljske procjene ličnosti i optimizma odgajatelja – kakvi bi odgajatelji trebali biti?

Osnovni cilj ovog istraživanja bio je ispitati postoje li razlike u procjenjivanju realnih i idealnih karakteristika odgajatelja u vidu njihovih osobina ličnosti i optimizma. Istraživanje je provedeno na uzorku od 295 roditelja koji žive u 6 gradova unutar 3 županije Republike Hrvatske. Roditelji su procjenjivali 41 odgajateljicu iz ukupno 6 vrtića u koje polaze djeca ispitanih roditelja. Prosječna dob roditelja je 33, u rasponu od 21 do 46 godina. Prosječna dob odgajatelja je 40, u rasponu od 25 do 60 godina. U istraživanju su korištena dva upitnika koja mjere relevantne varijable: osobine ličnosti i optimizam. Rezultati su potvrdili visoke vrijednosti svih osobina ličnosti (ekstraverzija, emocionalna stabilnost, ugodnost, savjesnost, otvorenost prema iskustvu) i optimizma, ispitanih na osnovu realne i idealne percepcije odgajatelja, što je bilo i pretpostavljeno u hipotezama. Pri ispitivanju razlika, utvrđeno je da su sve prosječne vrijednosti kod procjene idealnih karakteristika odgajatelja značajno povišene u odnosu na procjene realnih.

Ključne riječi: odgajatelji, roditelji, petofaktorski model, realne i idealne osobine ličnosti, optimizam

ANAMARIJA MALJEVAC

Mentorica: doc. dr. sc. Renata Čepić

Kolegij: Kontinuirano profesionalno obrazovanje (2015), RPOO

Percepcija odgajatelja o kontinuiranom profesionalnom obrazovanju

Cilj ovog rada bio je ispitati percepciju odgajatelja o aspektima sudjelovanja u programima stručnih usavršavanja, preferirane oblike i aktivnosti te njihove buduće potrebe. Temeljno je bilo utvrditi (1) percepciju odgajatelja o različitim aspektima sudjelovanja u programima stručnog usavršavanja (2) iskustvo odgajatelja u posljednje tri godine s obzirom na razloge/motive te zapreke i poticaje sudjelovanja odgajatelja u stručnim usavršavanjima, (3) utvrditi postoje li razlike odgajatelja u percepciji uvjeta i mogućnosti za uključivanje u programe stručnih usavršavanja s obzirom na dob i radno iskustvo, (4) utvrditi obrazovne potrebe odgajatelja za daljnjim stručnim usavršavanjem i oblike stjecanja tih znanja (kvalitativna analiza). U istraživanju je sudjelovalo 72 odgajatelja zaposlenih u vrtićima zapadnog dijela Primorsko – goranske županije. Korištena je modificirana verzija upitnika konstruiranog za ispitivanje percepcije kontinuiranog profesionalnog razvoja (Hustler i suradnici, 2003) te upitnika za odgojno – obrazovne radnike Agencije za odgoj i obrazovanje (2013.) za ispitivanje percepcije uvjeta i mogućnosti. Rezultati su pokazali da odgajatelji najčešće sudjeluju u programima unapređivanja metoda odgojno – obrazovnog rada u organizaciji vrtića i Agencije za odgoj i obrazovanje. Odgajatelji su kao najčešći razlog/motiv sudjelovanja u programima stručnih usavršavanja navodili unapređenje profesionalnih vještina, a kao najveću zapreku istaknuli su financijske troškove. Kvalitativnom analizom utvrđeno je cjeloživotno učenje kao temeljna obrazovna potreba odgajatelja za daljnjim stručnim usavršavanjem.

Ključne riječi: odgajatelj, stručno obrazovanje i usavršavanje, kontinuirani profesionalni razvoj

PETRA MATUŠAN

Mentorica: Miljenko Stanić, v. pred.

Kolegij: Metodika matematike 3 (2015), US

Dijeljenje i nula u razrednoj nastavi

Kada je riječ o matematici u razrednoj nastavi, učenicima rane školske dobi važno je približiti i problem definiranja nule i dijeljenja s nulom, s kojim se susreće većina današnjih učitelja/ica. Vrlo se malo vremena pridaje tom segmentu matematike koji učenicima, ukoliko se na prikladan način prikaže, može biti izuzetno zanimljiv i razumljiv. U skladu s time, cilj istraživanja ovog diplomskog rada bio je provjeriti je li predavanje na temu dijeljenja i nule pridonijelo napretku znanja učenika u finalnoj provjeri u odnosu na inicijalnu. U predavanju se koristila transformacija računске operacije dijeljenja u množenje, odnosno uspostavljanje te veze kako bi se učenike potaknulo da sami donose zaključke kada se u dijeljenju nađe nula.

Istraživanje je provedeno u četvrtom razredu OŠ „Vežica“ u Rijeci, na uzorku od 24 učenika. Vremenski razmak između inicijalne i finalne provjere bio je dva tjedna. Tjedan dana nakon inicijalne provjere održano je predavanje od 60 minuta na temu „Dijeljenje i nula“. Rezultati istraživanja pokazali su napredovanje učenika kod pojedinih varijabli. Učenici su imali bolje rezultate u rješavanju numeričkih zadataka u odnosu na problemske, stoga su u numeričkim zadacima varijable $a:0$ ($a \neq 0$) i $0:0$ pokazale pozitivnim pomak u znanju, dok je kod problemskih zadataka samo jedna varijabla ($a:0$, $a \neq 0$) pokazala isti pomak.

Ključne riječi: razredna nastava, nula, dijeljenje, transformacija dijeljenja u množenje

KRISTINA MIKELIĆ

Mentorica: doc. dr. sc. Sanja Skočić Mihić

Kolegij: Savjetovanje (2015), RPOO

Etička pitanja odgajatelja u procesu savjetovanja roditelja

Provođenjem savjetodavnog rada u dječjem vrtiću jačaju se kompetencije roditelja za uspješno nošenje s različitim fazama i izazovima djetetova razvoja. Kao praktičari koji pred sobom imaju najosjetljiviju društvenu populaciju i njihove roditelje, odgajatelji su neprestano izloženi brojnim etičkim dilemama. Premda je svaki odgajatelj odgovoran za donošenje etičkih odluka, neophodno je osigurati mu kvalitetno i kontinuirano obrazovanje te opće smjernice propisane zakonima i važećim dokumentima.

Provedenim su se istraživanjem ispitala etička pitanja s kojima se odgajatelji susreću u procesu savjetovanja roditelja u dječjem vrtiću. Korišten je Upitnik o etičkim pitanjima odgajatelja u procesu savjetovanja roditelja proveden na uzorku od 39 odgajatelja Istarske i Primorsko-goranske županije, od kojih je njih 5 sudjelovalo u Polustrukturiranom intervjuu o etičkim dilemama u procesu savjetovanja roditelja u dječjem vrtiću. Utvrđeno je kako odgajatelji visoko procjenjuju važnost suradnje i savjetovanja s roditeljima kao i vlastitu ulogu u realizaciji istog. Unatoč tome, smatraju kako nisu dovoljno educirani i pripremljeni za ulogu savjetovatelja. Rezultati istraživanja pokazali su kako se odgajatelji međusobno značajno razlikuju prema količini vremena kojeg ulažu u suradnju i savjetovanje roditelja te su tek djelomično zadovoljni njihovim odazivom. Nesigurnosti u vlastitu stručnost i savjetodavnu kompetentnost, niska razina podrške i zaštite od strane ustanove, ne postojanje etičkog kodeksa profesije te problem osobnog poznanstva sudionika savjetodavnog procesa predstavljaju glavni izvor etičkih pitanja odgajatelja u procesu savjetovanja roditelja.

Ključne riječi: odgajatelj, etička pitanja, savjetovanje, roditelji, dječji vrtić

MANUELA MILOHANIĆ

Mentorica: izv. prof. dr. sc. Lidija Vujičić

Kolegij: Sukonstrukcija kurikuluma u predškolskom odgoju i obrazovanju (2014), RPOO

Dokumentiranje: razumijevanje načina na koji djeca razmišljaju i koriste strategije rješavanja problema

Koncept dokumentiranja nastao je 1970-ih i 1980-ih kao dio odgojno-obrazovne prakse Reggio Emilia, s ciljem da se odgojno-obrazovna praksa učini vidljivom. Dokumentiranje podrazumijeva sustavno prikupljanje dokumentacije koja omogućuje promatranje i bolje razumijevanje akcija djeteta, a time i osiguranje kvalitetnije podrške njegovu razvoju. Učenje djece na taj način postaje vidljivo, omogućeno je pregledavanje dječjih ideja i teorija, pregovaranje procesa učenja te vođenje kvalitetne odgojno-obrazovne prakse. Putem dokumentiranja vrši se vrednovanje načina na koji djeca razmišljaju te se uspostavlja recipročan odnos između odgajatelja i djece. Pri tome dokumentiranje obuhvaća nekoliko temeljnih elemenata, i to: promatranje, analizu i refleksiju, prepričavanje, planiranje budućih akcija.

Ovaj rad se temelji na provođenju akcijskog istraživanja koje uključuje dokumentiranje aktivnosti djece u ustanovi za rani i predškolski odgoj. Istraživanje se provodilo u područnom vrtiću u Svetom Petru u Šumi, a sudionici su bili djeca predškolske dobi i njihove odgajateljice.

Ključne riječi: dokumentiranje, proces razmišljanja djece, strategije rješavanja problema djece, učenje

KRISTINA MLINARIĆ

Mentorica: doc. dr. sc. Sanja Tatalović Vorkapić

Kolegij: Pozitivna psihologija (2014), RPOO

Odnos empatije, nade, optimizma i zadovoljstva životom odgojitelja predškolske djece

Empatija je sastavni dio emocionalne inteligencije te se najčešće povezuje sa prosocijalnim ponašanjem i altruizmom koji čine temelje zdravog društva. Iz perspektive ranog i predškolskog odgoja ogleda se kao neizostavna kompetencija odgojitelja koja pozitivno utječe na socio-emocionalni razvoj djeteta. Emocionalno kompetentan i empatičan odgojitelj stvara uvjete za razvoj empatije kod djeteta. Empatična djeca imaju više senzibiliteta za druge osobe, stvaraju kvalitetne odnose i prijateljstva te osjećaju pripadnost i zadovoljstvo. Ovim istraživanjem želi se ispitati odnos između empatije odgojitelja i njihove nade, optimizma i zadovoljstva životom. U istraživanju je sudjelovalo 455 odgojiteljica iz 29 predškolskih ustanova u 22 mjesta unutar 10 županija. Za mjerenje ciljanih varijabli korištena su 4 upitnika: Indeks personalne reaktivnosti za empatiju, Upitnik Nade za odrasle, Test životne orijentacije za optimizam i Skala životnog zadovoljstva. Rezultati su potvrdili visoko očekivane vrijednosti na svim dimenzijama empatije, iako to nije bilo očekivano za dimenziju osobne uznemirenosti. Odgojitelji su zadovoljni svojim životom, imaju visoku razinu optimizma i nade. Dokazana je pozitivna korelacija između svih dimenzija empatije i nade, optimizma i zadovoljstva životom, osim mašte koja nije značajno povezana sa zadovoljstvom životom te osobne uznemirenosti koja je očekivano u negativnoj korelaciji s navedenim konstruktima. Rezultati pokazuju povezanost empatije s obzirom na vrstu posla koju odgojitelji obavljaju. Nada i zadovoljstvo životom nisu značajno povezani s dobi i radnim stažem, dok je optimizam u negativnoj korelaciji s navedenim varijablama. Utvrđena je pozitivna korelacija osobne uznemirenosti s dobi i radnim stažem te empatičke brige s dobi. Ostale dimenzije empatije nisu značajno povezane s dobi i radnim stažem odgojiteljica.

Ključne riječi: odgojitelji, empatija, nada, optimizam, zadovoljstvo životom

TEA NIMAC

Mentor: doc. dr. sc. Željko Boneta

Kolegij: Sociologija obitelji (2014), RPOO

Društveni ugled odgajateljske (polu)profesije – pogled iznutra

Društveni ugled odgajateljske profesije atraktivno je pitanje već dugi niz godina. Ovaj rad govori o tome kroz „pogled iznutra“, kroz stavove odgajatelja o statusu vlastite profesije, motivima ulaska u profesiju, zadovoljstvu, „dobrim“ i „lošim“ stranama svoje profesije te strategijama društvenog zatvaranja i afirmacije profesije. Istraživanje je provedeno među odgajateljima zaposlenim u dječjim vrtićima, dječjim domovima i učeničkim domovima. Rezultati su pokazali da odgajatelji, bez obzira na motive ulaska u profesiju, duljinu radnog staža, zadovoljstvo, mjesto zaposlenja i dalje smatraju da je društveni ugled njihove profesije loš odnosno nezadovoljavajući.

Ključne riječi: društveni ugled, dječji vrtić, učenički dom, dječji dom, odgajatelji

IVANA PAĐAN

Mentor: doc. dr. sc. Željko Boneta

Kolegij: Sociologija (2014), US

Volontiranje kao alternativno tržište rada – sociološki aspekti

Praksa volontiranja u Hrvatskoj postaje sve učestalija. Ono se kroz godine podosta mijenjalo te možemo reći kako je, uz to što je dobrovoljno i nema za cilj stjecanje profita, postalo dobro organizirana i institucionalizirana djelatnost.

U radu je razrađeno definiranje volontiranja, njegov razvoj u Hrvatskoj, tko sve volontira i zašto, dat je pregled nekih dosadašnjih istraživanja na temu volonterstva, a dotaknuli smo se i teorije signalizacije. Za potrebe rada provedeno je i kvalitativno istraživanje u kojem smo potrebne podatke prikupili tehnikom intervjuja. Postavili smo si tri istraživačka pitanja koja su se ticala značenja koje volonteri pripisuju svom volonterskom angažmanu, stava volontera o volontiranju kao alatu selekcije na tržištu rada i kako isti utječe na njihov volonterski angažman te utjecaja socio-demografskih karakteristika na značenja koja volonteri pripisuju svom volonterskom angažmanu.

Rezultati istraživanja ukazali su na to kako većina ispitanika, svjesno ili nesvjesno, više govori o tome kako i na koji način je volontiranje pomoglo upravo njima samima te koja su nova iskustva stekli. Dalje, najveći broj ispitanika unutar uzorka smatra kako volontiranje zaista može biti alat selekcije na tržištu rada, ali kako to ne bi smio bio razlog za priključivanje volonterskoj zajednici. Analizom podataka također smo ustanovili kako nema povezanosti između spola, dobi, razine obrazovanja ili statusa zaposlenja i značenja koje volonteri pripisuju svom volonterskom angažmanu.

Ključne riječi: volontiranje, tržište rada, teorija signalizacije, civilno društvo

IRENA PELOZA

Mentorica: doc. dr. sc. Sanja Tatalović Vorkapić

Kolegij: Pozitivna psihologija (2015), RPOO

Zadovoljstvo životom, optimizam i osobine ličnosti odgajatelja i učitelja – ima li razlike?

Odgajatelji i učitelji izravno sudjeluju u procesu odgoja i obrazovanja djece čime se njihovo djelovanje dotiče svih sudionika tog procesa. Pored kompetencija, na kvalitetu rada odgajatelja i učitelja značajno utječu njihove ukupne psihološke karakteristike i stanja. Stoga je iznimno važno istraživanja usmjeriti na njihovo osobno zadovoljstvo životima kao i kakve osobine ličnosti imaju. Vezano uz to, osnovni cilj ovog istraživanja bio je ispitati odnos između zadovoljstva životom, sreće, optimizma i osobina ličnosti odgajatelja i učitelja te postoje li među njima razlike.

Istraživanje je provedeno na uzorku od 103 odgajatelja i 117 učitelja iz Primorsko-goranske županije. U istraživanju su korištena četiri upitnika za mjerenje zadovoljstva životom, sreće, optimizma i osobina ličnosti. Rezultati su pokazali visoke razine svih osobina ličnosti i odgajatelja i učitelja, kako se i očekivalo. Visoka razina zadovoljstva životom odgajatelja i učitelja pozitivno je povezana sa srećom i optimizmom. Sve osobine ličnosti pozitivno su povezane sa zadovoljstvom životom, srećom i optimizmom, osim u slučaju odgajatelja gdje ekstraverzija negativno korelira sa zadovoljstvom životom. Rezultati su pokazali negativnu povezanost zadovoljstva životom te dobi i radnog staža, a u slučaju odgajatelja zadovoljstvo životom negativno korelira sa vrstom rada. Ekstraverzija negativno korelira sa dobi i radnim stažom u slučaju učitelja, dok u slučaju odgajatelja pozitivno korelira. Nisu utvrđene razlike u zadovoljstvu životom, sreći optimizmu i osobinama ličnosti između odgajatelja i učitelja, osim u slučaju otvorenosti čija je razina povišena kod odgajatelja.

Ključne riječi: odgajatelj, učitelji, skraćeni petofaktorski model ličnosti, rani odgoj i obrazovanje, zadovoljstvo životom, sreća, optimizam

SLAVICA PERKOVIĆ

Mentor: doc. dr. sc. Željko Boneta

Kolegij: Sociologija (2013), US

Slika djeteta u udžbenicima: analiza sadržaja

Cilj ovoga rada je metodom analize sadržaja prikazati sliku djeteta u udžbenicima Prirode i društva za prva četiri razreda osnovne škole. Pod "slikom djeteta" podrazumijevaju se osobine djeteta, aktivnosti, boravak na javnim i privatnim prostorima te prikazani vršnjački odnosi među djecom. U provedenom istraživanju korištena je klasična analiza sadržaja, a kodni obrazac sadržava sljedeće varijable: stereotipne aktivnosti/osobine djevojčica i dječaka, prikaz djeteta (u društvu i boraveći samo) i osjećaji koje dijete iskazuje (u društvu ili boraveći samo), aktivnosti koje obavlja (u društvu ili boraveći samo), druženje dječaka i djevojčica, prikaz na privatnim, javnim i lokalnim prostorima, prikaz najčešćih aktivnosti djeteta te prikaz najčešćih osobina djeteta. Rezultati dobiveni analizom sadržaja udžbenika pokazuju da je dijete češće prikazano u udžbenicima za 1. i 2. razred nego u udžbenicima za 3. i 4. razred osnovne škole. Temeljem rezultata može se zaključiti kako su dječaci i djevojčice prikazani u društvu i sve više zajednički obavljaju aktivnosti. Također, rezultati pokazuju da postoje značajne razlike među udžbenicima u prikazu djeteta po kategorijama rodne stereotipizacije, vršnjačkih odnosa i između prikaza na javnim privatnim i lokalnim prostorima što može biti ključan razlog u odabiru ponuđenih udžbenika za rad.

Ključne riječi: slika djeteta, analiza sadržaja, udžbenici Prirode i društva, zastupljenost stereotipnih aktivnosti/osobina

VLATKA POBOR

Mentorica: dr. sc. Anita Rončević, v. pred.

Kolegij: Umjetnički programi (2015), RPOO

Klović u likovnom izrazu predškolske djece

U radu je prikazan projekt Juraj Julije Klović kojem je cilj poticanje likovnog razvoja djece predškolske dobi poticajima likovnih djela Jurja Julija Klovića u minijaturnim formatima. Istraživanjem unutar projekta željelo se utvrditi hoće li minijaturni format papira za likovno kreativno izražavanje djeca prihvatiti kao i velik format A4 s kojim se svakodnevno susreću u likovnim aktivnostima, hoće li se radovima umjetnika Jurja Julije Klovića djeca predškolske dobi potaknuti na likovnu kreativnost, koriste li četverogodišnjaci i petogodišnjaci više različitih boja u svojim uradcima u odnosu na trogodišnjake te da li se minijaturama kod djece potiču različiti likovni tipovi izražavanja. Odgajatelj je tijekom 6 mjeseci prikupljao podatke o Jurju Juliju Kloviću, bilježio dječje izjave, opažao proces dječjeg likovnog izražavanja te analizirao likovne uratke djece kako bi dokazao postavljene hipoteze. Rezultatima je prikazano da djeca predškolske dobi prihvaćaju ponuđene likovne tehnike, materijale i minijaturne formate papira u likovnim aktivnostima. Glavni značajci ovog istraživanja su u impliciranju minijaturnog formata papira u likovne aktivnosti s djecom predškolske dobi.

Ključne riječi: projekt, odgajatelj, istraživanje, minijaturni format papira, djeca predškolske dobi,

MORENA POLJANČIĆ

Mentorica: doc. dr. sc. Biljana Trajkovski

Kolegij: Kineziološka metodika 3 (2015), US

Goranski plesovi u funkciji podizanja fonda motoričkih znanja djece rane školske dobi

Cilj ovog rada jest utvrditi koliko će djeca rane školske dobi koja uče goranske plesove (*Špic polka, Oberštajerić i Pet koraka*) u razdoblju od tri mjeseca u trajanju od 45 minuta dva puta tjedno unaprijediti svoja plesna motorička znanja uslijed pohađanja izvannastavne školske aktivnosti pod nazivom *Goranska škola folklor*. Također, osim provjere pouzdanosti i homogenosti ocjenjivača inicijalnom i finalnom provjerom, utvrdit će se razlika između dviju skupina ispitanika u skladu s postavljenim ciljem s obzirom na dob ispitanika. U eksperimentalnom istraživanju sudjelovalo je 49 učenika i učenica razredne nastave. Analizom prikupljenih podataka dobiveni rezultati pokazali su visoku pouzdanost i homogenost ocjenjivača, statistički značajnu razliku inicijalne i finalne provjere u svih učenika te iznimnu razliku u usvojenosti navedenih plesova s obzirom na dob ispitanika. Na temelju rečenoga, učenici skupine 3. i 4. razreda brže i uspješnije usvojili su plesne korake sva tri navedena goranska plesa u odnosu na učenike skupine 1. i 2. razreda.

Ključne riječi: goranski plesovi, djeca rane školske dobi, motorička znanja, napredak, razlike

UNITA PRECETTI

Mentorica: izv. prof. dr. sc. Lidija Vujičić

Kolegij: Kultura vrtića (2014), RPOO

Mijenjanje kulture vrtića i dokumentiranje odgojno-obrazovnog procesa

Osnovno polazište u radu je istraživanje i mijenjanje kulture vrtića dokumentiranjem odgojno-obrazovnog procesa u vrtiću. Raspravljajući o kulturi vrtića u teorijskom dijelu rada iznosimo suvremena postignuća u razumijevanju tako složenog i dinamičkog konstrukta. U tome je naša polazna teza da kulturu vrtića čine njegov unutarnji i vanjski prostor, tj. svaki prostor u kojem se odvija odgojno-obrazovni rad s djecom.

Sa ciljem uvođenja promjena u vanjski prostor provedeno je akcijsko istraživanje tijekom kojeg su korištene višestruke kvalitativne metode za prikupljanje pedagoške dokumentacije, čime se zalaže za integralnost i demokratičnost u istraživanju kulture vrtića.

Putem sudioničko-promatračkih metoda Mozaik pristupa, omogućeno je uključivanje djece u aktivnost dokumentiranja i evaluacije prostora. Time je prikupljena dokumentacija koja je poslužila za ispitivanje stanja i definiranje problema iz dječje perspektive, s pogledom na vrijednosti s njihove točke gledišta. Primjenom upitnika s pitanjima otvorenog tipa, prikupljeni su odgovori roditelja o važnosti unutarnjeg i vanjskog prostora za odgoj i obrazovanje djeteta. Perspektiva odgajatelja se istražila pregledom materijala koji su dokumentirala djeca i refleksijom nad istim. Tijekom refleksije se raspravljalo i promišljalo o prednostima, preprekama i nedostacima vanjskog prostora s ciljem uvođenja promjena u praksu.

Rezultati istraživanja pokazali su visoku razinu dječjih kompetencija u vrednovanju prostora u kojem žive. Djeca su prostoru dala smisao, bez obzira na njegovo trenutno stanje. Odgajatelji su iz fotografija i video-urataka djece uočili koja su im mjesta na vanjskom prostoru bitna te su promatranjem načina na koji ga koriste unosili promjene materijalnom-organizacijom i prenamjenom istog.

Ključne riječi: akcijsko istraživanje, dokumentiranje odgojno-obrazovnog procesa, kultura vrtića, Mozaik Pristup u istraživanju s djecom, pedagoška dokumentacija, vanjski prostor

DORIS RUBINIĆ

Mentorica: doc. dr. sc. Renata Čepić

Kolegij: Kontinuirano profesionalno obrazovanje (2015), RPOO

Timski rad i profesionalni razvoj odgajatelja

Cilj ovoga rada bio je ustanoviti primjenom kvantitativnog i kvalitativnog istraživanja na koji način odgajatelji percipiraju tim i timski rad kao i profesionalni razvoj u odgojno-obrazovnim ustanovama (vrtićima) u kojima su zaposleni. Kombinacijom kvalitativnog i kvantitativnog pristupa (tzv. mixmethod pristup) ispitale su se percepcije odgajatelja o različitim aspektima timskog rada. U kvantitativnom dijelu rada ispitano je N=74 odgajatelja zapadnog dijela Primorsko-goranske županije, a u kvalitativnom dijelu polustrukturiranim intervjuom ispitana su tri odgajatelja koji se razlikuju s obzirom na status i s obzirom na radno iskustvo. Rezultati su ukazali da odgajatelji visoko procjenjuju percepciju razvijenosti timskog rada i profesionalnog razvoja, te da nema statistički značajne razlike između dobi i radnog staža odgajatelja s obzirom na percepciju razvijenosti timskog rada i profesionalnog razvoja. Značajna je činjenica kvalitativnog dijela istraživanja da odgajatelji različite dobi i statusa smatraju da se timski rad provodi svakodnevno, te da je značajan za svakodnevni odgojno-obrazovni rad, jednako kao i profesionalni razvoj.

Ključne riječi: timski rad, profesionalni razvoj, odgajatelji, mješoviti pristup (mixmethod pristup-kombinacija kvalitativnog i kvantitativnog pristupa)

HELENA SKENDER

Mentor: doc. dr. sc. Željko Boneta

Kolegij: Sociologija obitelji (2014), RPOO

Socijalni kapital obitelji i percepcija odgajateljske profesije

Teorijsko polazište rada čini teorija socijalnog kapitala, odnosno teza da su obitelji nosioci socijalnog kapitala. Rad je usmjeren na analizu odrednice ekspresivnog i participativnog socijalnog kapitala. Cilj je rada utvrditi postoji li povezanost između socijalnog kapitala roditelja i njihovih stavova o odgajateljskom zanimanju te istražiti postojanje razlika u odnosu na mjesto stanovanja roditelja (regionalne razlike). Istraživanje je provedeno na uzorku roditelja čija djeca polaze javne i privatne vrtiće (N=450) u dvije regije (Gorski kotar i Rijeka). Uzorak u Gorskom kotaru činili su roditelji javnih vrtića (N=198), dok su u Rijeci uzorak ispitanika činili roditelji iz javnih i privatnih vrtića (N=252). Istraživanje se provodilo primjenom metode ankete, posredstvom upitnika konstruiranog za potrebe istraživanja.

Rezultati otkrivaju da postoji povezanost određenih odrednica ekspresivnog socijalnog kapitala s nekim oblicima vrednovanja statusa odgajateljskog zanimanja. Regionalne razlike zabilježene su u procjeni trenutnog statusa odgajateljskog zanimanja, dok je poželjan društveni status procijenjen višim u odnosu na procjenu trenutnog društvenog statusa od strane ispitanika iz obje regije.

Ključne riječi: socijalni kapital, stavovi roditelja, nova sociologija djetinjstva, odgajateljska profesija, Gorski kotar, Rijeka

ESMINA SKOPLJAK

Mentorica: doc. dr. sc. Sanja Tatalović Vorkapić

Kolegij: Metodologija kvantitativnih istraživanja (2015), RPOO

O(su)bjektivnost odgajatelja u procjenjivanju temperamenta djece

Osnovni cilj istraživanja bio je ispitati postoje li razlike u procjenjivanju temperamenta djece predškolske dobi s obzirom na varijablu različitih procjenjivača, odgajatelja. Istraživanje je provedeno u šest ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u četiri županije i gradu Zagrebu. Na uzorku od 194 djece, 57 dječaka i 57 djevojčica, u rasponu dobi od 3 do 7 godina primijenjena je hrvatska verzija Pavlovljevog upitnika za procjenjivanje temperamenta djece PTS-D. Nezavisnu procjenu temperamenta djece svojih skupina učinilo je deset parova (pet istog, pet različitog spola) odgajatelja. Raspon dobi odgajatelja kreće se od 29 do 61 godine, dok je raspon staža od 4 do 35 godina. Rezultati su potvrdili očekivanje da će razine triju dimenzija temperamenta snage ekscitacije SE, snage inhibicije SI i mobilnosti MO i dobi i spola djece biti podjednake u odnosu na prije utvrđene dimenzije temperamenta u validacijskoj studiji. Rezultati su u skladu s očekivanima budući da ukazuju na povezanost između triju dimenzija temperamenta i dobi. U odnosu na spol povezanost je uočena između snage inhibicije SI, mobilnosti MO (u korist djevojčica). U odnosu socio-demografskih varijabli odgajatelja i triju dimenzija temperamenta rezultati su potvrdili očekivanja izuzev varijable edukacije o promatranju i procjenjivanju djece gdje je uočena samo povezanost s dimenzijom snage inhibicije SI. U odnosu na očekivanja vezana za razlike procjenjivanja kod parova odgajatelja rezultati nisu potvrdili očekivanja. Utvrđeno je da postoji statistički značajna razlika u dimenziji SE kod šest parova odgajatelja. Za dimenziju SI utvrđene su značajne razlike kod tri para odgajatelja. Za dimenziju MO kod četiri para postoji statistički značajna razlika.

Ključne riječi: procjenjivanje temperamenta, Pavlovljev upitnik za djecu, odgajatelji, objektivnost procjenjivača

SUZANA SRIĆA

Mentorica: doc. dr. sc. Sanja Skočić Mihić

Kolegij: Savjetovanje (2014), RPOO

Odgajatelji u savjetovanju: perspektiva roditelja

Partnerstvo roditelja i ustanova za rani i predškolski odgoj razvija se kroz različite oblike suradnje, među kojima savjetovanje roditelja ima kvalitativno višu dimenziju. Procesi savjetovanja roditelja tijekom individualnih konzultacija obogaćuju se implementiranjem dokumentiranja dječjeg učenja u obliku portfolia. Kako bi se ispitala roditeljska percepcija suradnje s odgajateljima konstruiran je upitnik.

Istraživanje je provedeno na uzorku od 216 roditelja djeca uključene u dječje vrtiće na području Istarske, Primorsko-goranske, Zadarske, Ličko-senjske i Zagrebačke županije.

Roditelji iskazuju visoku razinu zadovoljstva osobito s podrškom koju im odgajatelji pružaju. Najviše sudjeluju na roditeljskim sastancima i svečanostima, te su s ovim oblicima suradnje i najzadovoljniji.

Svaki šesti roditelj susreo se s različitim izazovnim situacijama u roditeljstvu bilo da se odnose na obiteljske situacije kao što su rastava, prinova u obitelji i gubitak posla i na razvojne momente djeteta kao što su mucanje, tikovi, agresivna ponašanja, autizam i mokrenje u krevet. Oko polovice ovih roditelja primilo je pomoć u roditeljstvu od strane stručnih suradnika u nošenju s ovim situacijama.

Roditelji su zadovoljni naporima odgajatelja i ustanove koje ulažu u unapređenje suradničkih odnosa radi dobrobiti djeteta.

Ključne riječi: savjetodavni rad s roditeljima, odgajatelji, roditelji predškolske djece, predškolska ustanova

ROMINA SROK

Mentorica: doc. dr. sc. Sanja Tatalović Vorkapić

Kolegij: Pozitivna psihologija (2015), RPOO

Analiza važnosti humora u radu odgajatelja

Temeljni cilj rada je ispitati smisao za humor i stavove prema humoru odgajatelja. Iz navedenog cilja proizlaze slijedeći problemi: a) ispitati smisao za humor kod odgajatelja djece predškolske dobi i njegove pojedine dimenzije (uživanje u humoru, smijeh, verbalni humor, humor u svakodnevnom životu, humor u odnosu na samoga sebe, humor u stresu), b) ispitati stavove odgajatelja prema humoru i njegovoj upotrebi u radu s djecom predškolske dobi i c) ispitati povezanost socio-demografskih varijabli (dob, radni staž te vrstu rada) sa smislom za humor (svakom dimenzijom) i stavovima prema primjeni humora u radu, sukladno kojima su postavljene hipoteze.

Podaci u istraživanju prikupljeni su za 202 odgajatelja iz 13 dječjih vrtića Primorsko-goranske županije. Odgajatelji su procjenjivali vlastiti smisao za humor i vlastitu primjenu humora u odgojno-obrazovnoj praksi. Primijenjene su dvije skale samoprocjene: Skala smisla za humor (eng. *Sense of Humor Pre-Test*, McGhee, 2012) i Skala stavova odgajatelja prema važnosti humora u radu čije su čestice kreirale Tatalović Vorkapić i Srok.

Osnovni rezultati istraživanja pokazuju da odgajatelji imaju prosječni smisao za humor. Odgajatelji prosječno uživaju u humoru (M=4,67), prosječno se smiju (M=4,95), prosječno koriste verbalni humor (M=4,09), prosječno koriste humor u svakodnevnom životu (M=5,51), prosječno koriste humor u odnosu na samoga sebe (M=5,53) i prosječno koriste humor u stresnim situacijama (M=4,98). Također, rezultati na Skali stavova odgajatelja prema važnosti humora u radu utvrđuju jednim dijelom pozitivan stav odgajatelja prema humoru jer smatraju humor poželjnom i važnom vještinom u odgojno-obrazovnom radu, a drugim dijelom manje pozitivan stav, budući da se u potpunosti ne slažu sa svim stavovima te stoga i djelomično koriste humor u odgojno-obrazovnom radu. Procjene odgajatelja s obzirom na utjecaj njihove dobi, radnog staža i vrste rada na njihov smisao za humor i stavove nisu u pozitivnoj korelaciji.

Ključne riječi: odgajatelj, smisao za humor, dječji humor, humor u odgojno-obrazovnoj ustanovi, stavovi

KRISTINA STANIĆ

Mentorica: doc. dr. sc. Petra Pejić Papak

Kolegij: Didaktika (2015), US

Utjecaj stilova vođenja razreda na kombinaciju stilova učenja kod učenika

Stilove vođenja razreda (autoritarni, demokratski, emocionalni i indiferentni) određuju karakteristike i ponašanja učitelja u nastavnim situacijama. Naglasak valja staviti na povezanost stilova vođenja razreda učitelja i stilova učenja kod učenika. Učenici se prema načinu primanja informacija, odnosno stilu učenja mogu podijeliti u vizualne, auditivne ili kinestetičke. Na temelju svojih bioloških, ali i razvojnih karakteristika, učenici tijekom poučavanja iskazuju preferirani stil učenja koji zahtjeva prilagođavanje nastavnog procesa njihovim potrebama.

Sudjelujućim promatranjem nastavnog procesa u deset razrednih odjela četiri osnovne škole Grada Rijeke cilj je istraživanja bio analizirati najučinkovitiji stil vođenja razreda kod učitelja koji svojim sastavnicama (interakcija, oblici i metode poučavanja i učenja, aktivnosti individualizacije, razredno ozračje) doprinosi usmjerenosti na različite kombinacije stilova učenja kod učenika. Interpretirana su i mišljenja učenika o stilu učenja kojega preferiraju.

Analizirani podaci ukazuju da je vizualni stil učenja dominantan kod većine učenika jer im omogućava zornost, preglednost i razumljivost nastavnog sadržaja te da je demokratski stil vođenja razreda najprimjereniji načinu poučavanja koji je usmjeren pojedinačnim potrebama i sposobnostima učenika.

Ključne riječi: stilovi vođenja razreda, stilovi učenja, aktivnosti poučavanja

ANDREA STARČEVIĆ

Mentorica: doc. dr. sc. Biljana Trajkovski

Kolegij: Kineziološka metodika 3 (2015), US

Povezanost uspjeha u šahu s kinantropološkim obilježjima djece mlađe školske dob

Istraživanje je provedeno na uzorku od 22 učenika od 1. do 4. razreda iz triju goranskih škola. Cilj je istraživanja bio ispitati povezanost uspjeha u šahu s kinantropološkim obilježjima učenika. Uzorak su činili učenici početnici u šahu, s vrlo malim ili nikakvim znanjem o njemu. Ispitani su pomoću baterije od 9 testova za provjeru kinantropoloških obilježja. Nakon tri mjeseca škole šaha, koja se provodila dva puta tjedno u trajanju od 45 minuta, održano je šahovsko natjecanje radi utvrđivanja njihova šahovskog napretka. Analizom prikupljenih podataka, dobiveni rezultati pokazali su da ne postoji statistički značajna korelacija između uspjeha u šahu i morfoloških značajki, motoričkih i funkcionalnih sposobnosti. Dodatnom analizom utvrđeno je da ne postoji ni korelacija između funkcionalnih i motoričkih sposobnosti. Razlog tome može biti premali uzorak ispitanika i prekratak vremenski period provođenja škole šaha.

Ključne riječi: šah, morfološke karakteristike, motoričke sposobnosti, funkcionalne sposobnosti, šahovski turnir

CAROLINA ŠEPIĆ

Mentor: Miljenko Stanić, viši predavač

Kolegij: Metodika matematike 3 (2011), US

Uvod u logiku i formalni jezik

Poimanje „logike” u ovom kontekstu odvija se kroz shvaćanje događaja i njihovih uzročno- posljedičnih veza. Ta činjenica, nadalje, dovodi do nadvladavanja one tradicionalne „škole pamćenja” kroz usvajanje logičkih zakona i spoznaja. Na taj način ne samo da učitelj povećava svoje matematičke kompetencije već i osvježuje učenika što je temelj formalnog obrazovanja.

Cilj ovog rada je ukazati na potrebu uvođenja matematičke logike u razrednu nastavu pomoću računala kao idealnog sredstva koji omogućuje pristup znanosti kroz rekreaciju i igru.

Predlaže se edukativni računalni program „Barbabetola” kao zamjena za Tarski World jer potpuno prilagođen učenicima nižeg školskog uzrasta.

Pomoću programa postižu se naspram djece tri cilja: 1. Uvođenje u logiku; 2. Formalizacija “svijeta”; te 3. Uvođenje u scijentistički način promatranja ljudske prakse.

Ključne riječi: logika, formalni jezik, računalni program

MARGARETA ŠPORČIĆ ŠKROBONJA

Mentorica: doc. dr. sc. Renata Čepić

Kolegij: Kontinuirano profesionalno obrazovanje (2014), RPOO

Kontinuirani profesionalni razvoj odgajatelja: obrazovne potrebe, uvjeti i mogućnosti

Cilj ovog rada bio je ispitati stavove i mišljenja odgajatelja o obrazovnim potrebama, uvjetima i mogućnostima kao i utvrditi njihove ključne kompetencije za kontinuiranim profesionalnim razvojem. U istraživanju je sudjelovalo 40 odgajatelja zaposlenih u dječjem vrtiću „Medveščak“. Korištena je modificirana verzija upitnika konstruiranoga za ispitivanje obrazovnih potreba, uvjeta i mogućnosti andragoških djelatnika (Čepić, 2008) te Skala procjene razvijenosti profesionalnih kompetencija kod odgajatelja (Erčulj i sur., 2011). Rezultati su pokazali da se najveće obrazovne potrebe odgajatelja pojavljuju u području informatičko - komunikacijske tehnologije i medijske pismenosti. Najveći broj ispitanika želi sudjelovati u obrazovanju kako bi ojačao slabije razvijene kompetencije, te stjecao znanja i vještine sudjelovanjem na diskusijskim grupama, seminarima i radionicama kao preferiranim oblicima obrazovanja koji bi se realizirali u trajanju do nekoliko mjeseci. Odgajatelji su kao najveće zapreke na državnoj i lokalnoj razini navodili lošu organiziranost formalnog obrazovanja (vikendi) te nemogućnost napredovanja ili obrazovanja izvan profesije a od zapreka na organizacijskoj razini navodili su nedostatak vremena i financijsku ograničenost. Kao najpotrebnije poticaje obrazovanju/učenju na državnoj i lokalnoj razini odgajatelji najčešće navode mogućnost napredovanja u struci, bolje vrednovanje, a na organizacijskoj razini najčešće ističu financijsku potporu. Od situacijskih i dispozicijskih uvjeta za daljnje učenje odgajatelji najviše procjenjuju važnost samoobrazovanja kroz međusobne razmjene znanja i iskustva sa stručnjacima iz svog ali i drugih područja rada.

Ključne riječi: profesionalni razvoj, profesionalne kompetencije, obrazovne potrebe, uvjeti i mogućnosti, odgajatelj

MARICA TADIĆ

Mentorica: doc. dr. sc. Sanja Skočić Mihić

Kolegij: Savjetovanje (2014), RPOO

Stavovi roditelja i odgajatelja kao prepreke u savjetovanju: perspektiva roditelja

Tema savjetovanja roditelja predškolske djece od strane odgajatelja u vrtiću relativno je novijeg datuma. S jedne strane određuju je potreba i pravo roditelja na podršku, koje su prouzrokovane promjenama u strukturi i funkcijama obitelji, turbulentnim društvenim promjenama i porastu svijesti o važnosti suradnje institucionalnog i obiteljskog odgoja. S druge strane određuju je suvremeni koncepti predškolskog odgoja, zakonska obveza i redefiniranje uloge odgajatelja. S obzirom na mali broj teorijskih i istraživačkih polazišta, ovaj rad pokušava osvijetliti roditeljsku perspektivu prema stavovima odgajatelja i roditelja koji podupiru ili otežavaju uključivanje u proces savjetovanja na individualnim razgovorima.

Rezultati istraživanja provedenog na 216 roditelja predškolske djece pokazali su da roditelji na individualnim razgovorima imaju doživljaj podrške i uvažavanja od strane odgajatelja. Roditelji nisko ocjenjuju doživljaj negativnih stavova odgajatelja i osobnih ograničenja za sudjelovanje na individualnim razgovorima i pokazuju veliki interes za sadržaj istih.

Ključne riječi: savjetovanje, roditelji predškolske djece, odgajatelji

JOSIPA ŽGOMBIĆ

Mentorica: doc. dr. sc. Sanja Skočić Mihić

Kolegij: Savjetovanje (2014), RPOO

Sindrom sagorijevanja i inkluzija

Istraživanja su utvrdila da rad u inkluzivnim okruženjima povezan s većim zahtjevima u učiteljskom poslu i sagorijevanja. U istraživanju je sudjelovalo 109 učitelja i učiteljica razredne i predmetne nastave iz 14 županija Republike Hrvatske. Korištene su dvije strane skale: Skala sindroma sagorijevanja i Skala radnog okruženja, dobrih metrijskih karakteristika.

Sindrom sagorijevanja opisan je s tri faktora: Iscrpljenost, Osjećaj neispunjenost profesijom i Depersonalizacija. Učitelji doživljavaju višu razinu depersonalizacije u odnosu na iscrpljenost i profesionalnu neispunjenost. Učitelji s više od 21 godinu radnog staža procjenjuju višu razinu profesionalne neispunjenosti u odnosu na mlađe učitelje. Učitelji koji izjavljuju da nemaju podršku u radu doživljavaju višu razinu iscrpljenosti.

Radno okruženje opisano je kroz psihološku, socijalnu i organizacijsku dimenziju. Utvrđena je povezanost procjene značajki radnog okruženja sa doživljajem sindroma sagorijevanja.

Ključne riječi: sindrom sagorijevanja, inkluzivna okruženja, učitelji

Glazbena slikovnica „Na poljanama zelenim“ + CD

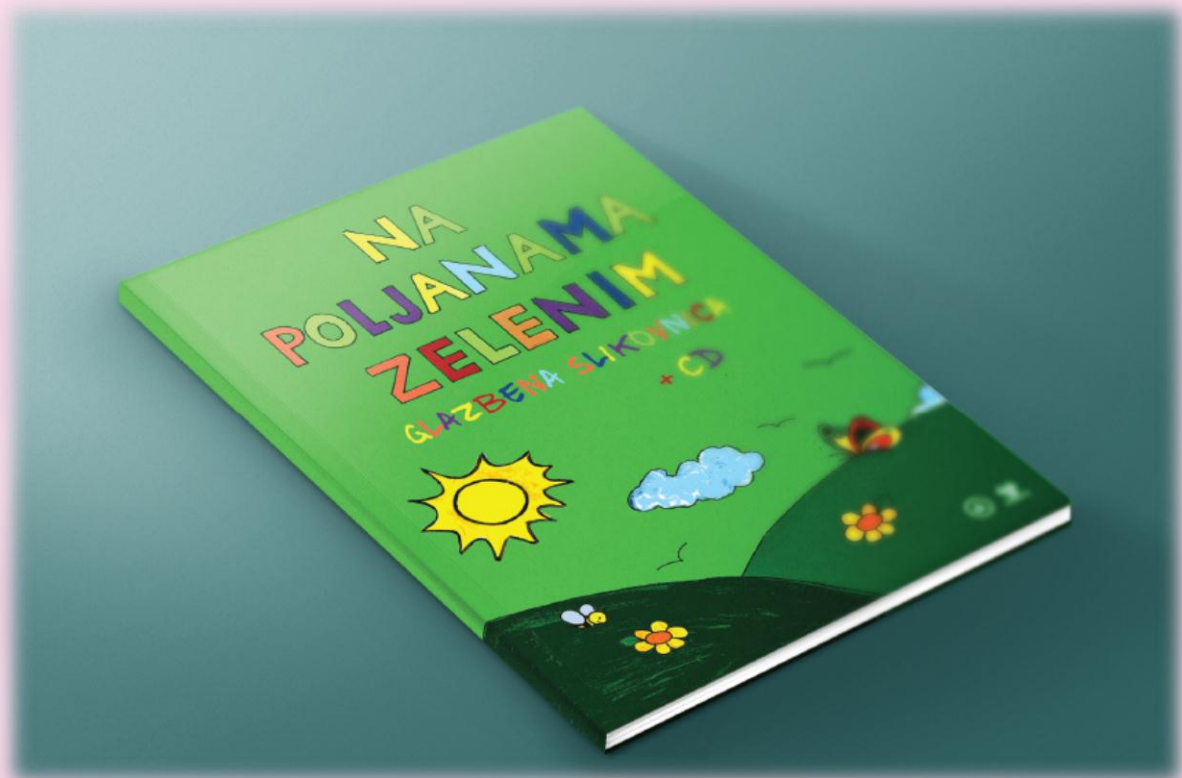
Glazbena slikovnica je multimedij koji nastaje integracijom više umjetničkih područja: glazbe, slike i riječi u jedinstven izričaj. Interakcija triju umjetničkih područja tako tvori jedinstven medij primjenjiv u odgojno-obrazovnom radu s djecom. Glazbena slikovnica kod djece razvija pozitivne emocije, potiče razumijevanje poruka izraženih riječima, uključuje dijete u socijalne procese i grupne aktivnosti koje omogućuju interakciju uz glazbu. Ona kod djece potiče stvaralačke sposobnosti, kreiranje igara u kojima se sluša i stvara glazba, tekst i slika, pokret, potiče i otkriva svijet maštovitih glazbenih rečenica i melodija te razvija inventivnu kreativnost.

Glazbena slikovnica „Na poljanama zelenim“ s popratnim nosačem zvuka glazbenih notiranih primjera nastala je kao rezultat studentskih radova na izbornom kolegiju istoimenoga naziva (*Glazbena slikovnica*). To je originalni rad nadahnutoga stvaralaštva studentica koje su, pod budnim okom nositeljice kolegija doc. dr. sc. Mirne Marić, u jedinstvenom zadatku vlastite kreativnosti primijenile znanja i vještine stečene u dotadašnjem školovanju. Studentice su s obzirom na poimanje ritma kao organizacije

vremenskih struktura čije su značajke periodičnost i akcentuacija kreirale tekstove čija je metrička struktura prerasla u ritamsko trajanje, na koje je u drugoj fazi rada nastajala melodija. Integracija teksta i glazbe potaknula je njihovu maštu koja je prerasla u kreativan likovni izričaj. U glazbenu slikovnicu „Na poljanama zelenim“ uvrštene su pjesme studentica: M. Crnković, D. Antić, T. Han, I. Knapić, K. Tijan, E. Brkanac, M. Vučetić, M. Milohanić, A. Maljevac, M. Kosić, A. Arbanas, D. Rubinić, T. Navratil i G. Bijelić, a ilustrirala ju je studentica Andrea Romanić. Finalni oblik ovaj je multimedijalni rad uz svaku pojedinu pjesmicu potpomognut poetičnim tekstovima autorice doc. dr. sc. Mihaele Matešić, aranžmane za pjesme potpisuje Olja Dešić, a na nosaču zvuka izvodi ih Frano Živković. Izvršna producentica nosača zvuka je Sandra Polić Živković, prof., snimljen je u Studiju Maraton, a da bi cjelovit uradak ugledao svjetlo dana i predstavio se javnosti zaslužan je Izdavač Dušević & Kršovnik. Svima najljepša hvala!

doc. dr. sc. Mirna Marić

Učitelj – profesija?

Predavanje je održano povodom obilježavanja Dana učitelja pri Učiteljskom fakultetu u Rijeci, 07. listopada 2015. godine, kao integrativni dio projekta „Standardi kvalifikacija i unapređivanje kvalitete studijskih programa odgajatelja i učitelja“.

**prof. dr. sc. Vlatka Domović i
prof. dr. sc. Vlasta Vizek Vidović**

U uvodnom dijelu predavanja otvorena je teorijska rasprava o određenju profesije i ključnim elementima karakteristika profesije. Na temelju općih spoznaja o razumijevanju i karakteristikama paradigmatičkih profesija u nastavku je analizirano u kojoj mjeri i pod kojim uvjetima su generalne karakteristike profesije primjenjive pri analizi razvoja učiteljske profesije i postavljeno je pitanje je li biti učiteljem profesija ili zanimanje. Objasnjeni su koncepti tehničke racionalnosti i otvorene profesionalnosti čijom primjenom se učiteljska profesija može analizirati na kontinuumu od razumijevanja učitelja kao izvršitelja unaprijed zadanih ciljeva do razumijevanja učitelja kao reflektivnog praktičara koji potiče promjene. Nadalje, kao model za analizu razvoja profesionalizacije učiteljske profesije diskutiran je Hargreavesov model (2000, 2003) koji prepoznaje razvoj učiteljstva kao profesije kroz 4 razdoblja: predprofesionalno razdoblje, razdoblje autonomnog profesionalizma, razdoblje kolegijalnog profesionalizma te postprofesionalno ili postmodernog razdoblje.

U drugom dijelu analizirani su naponi hrvatske obrazovne politike kojima se potiče razvoj učiteljske profesije, odnosno diskutiran je 4. cilj Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije (2014.) u kojem je kao jedan od glavnih strateških ciljeva navedeno podizanje kvalitete rada i društvenog ugleda učitelja. Ovaj cilj operacionaliziran je kroz niz mjera, pri čemu je kao temelj za razvoj profesije prepoznata potreba za definiranjem kompetencijskog standarda učiteljske profesije.

Izdavač

Centar za istraživanje djetinjstva

Učiteljski fakultet

Tel. +385 51 265 800

czid@ufri.hr

Sveučilišna avenija 6

51 000 Rijeka

Za izdavača

Jasna Krstović

Urednici

Sanja Tatalović Vorkapić i Lidija Vujičić

Uredništvo

Renata Čepić, Jasna Krstović, Mirna Marić, Biljana Trajkovski

Organizacijski odbor

Dunja Anđić, Željko Boneta, Renata Čepić, Željka Ivković, Jasminka Mezak, Petra Pejić Papak, Anita Rončević, Sanja Skočić Mihić, Miljenko Stanić, Sanja Tatalović Vorkapić, Biljana Trajkovski, Maja Verdonik, Katarina Bralić, Josipa Pavelić

Lektor i korektor

Mateja Fumić

Idejno rješenje CD-a

Anita Rončević, Zlata Tomljenović, Andrej Jukić (Goldig j.d.o.o.)

ISBN 978-953-7917-06-7

Rijeka, listopad 2015. godine

Naklada 200 primjeraka